

Digitaliseret af | Digitised by



**DET KGL.
BIBLIOTEK**

Royal Danish Library

Forfatter(e) Author(s):	Madsen, Claudius.
Titel Title:	<u>Femti Aar i Pressens Tjeneste.</u>
Udgivet år og sted Publication time and place:	Middelfart : [s.n.], 1897
Fysiske størrelse Physical extent:	23 s. :

DK

Værket kan være ophavsretligt beskyttet, og så må du kun bruge PDF-filen til personlig brug. Hvis ophavsmanden er død for mere end 70 år siden, er værket fri af ophavsret (public domain), og så kan du bruge værket frit. Hvis der er flere ophavsmænd, gælder den længstlevendes dødsår. Husk altid at kreditere ophavsmanden.

UK

The work may be copyrighted in which case the PDF file may only be used for personal use. If the author died more than 70 years ago, the work becomes public domain and can then be freely used. If there are several authors, the year of death of the longest living person applies. Always remember to credit the author



Cl. Madsen.
50 Aar
i Pressens Tjeneste.
1897.

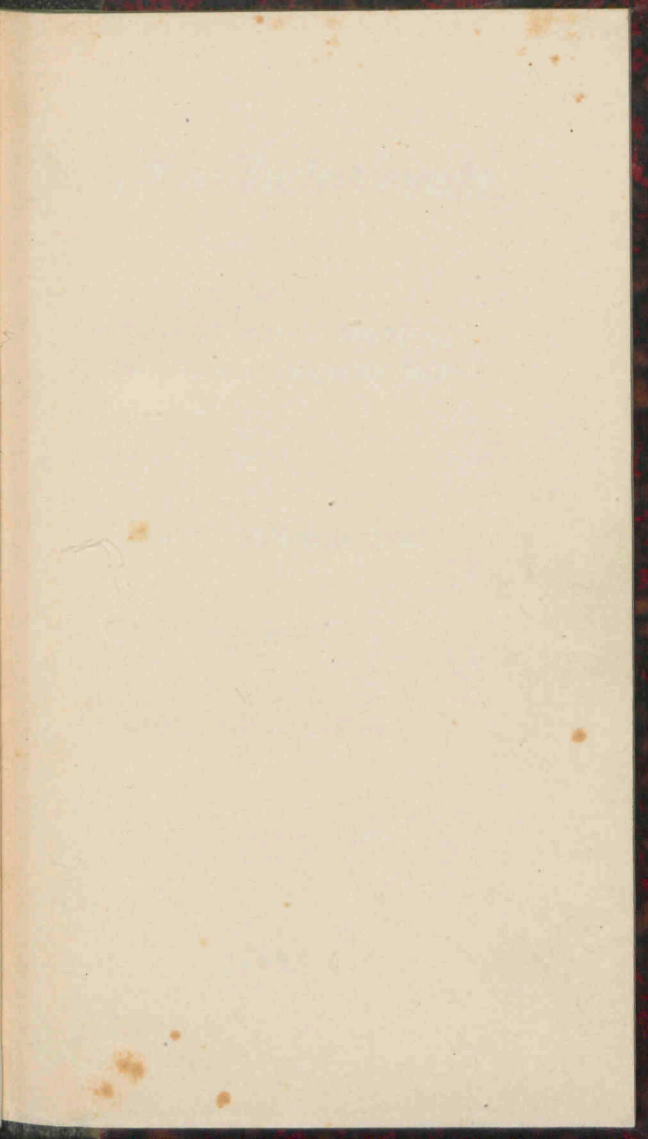
45. - 4 - 8^o

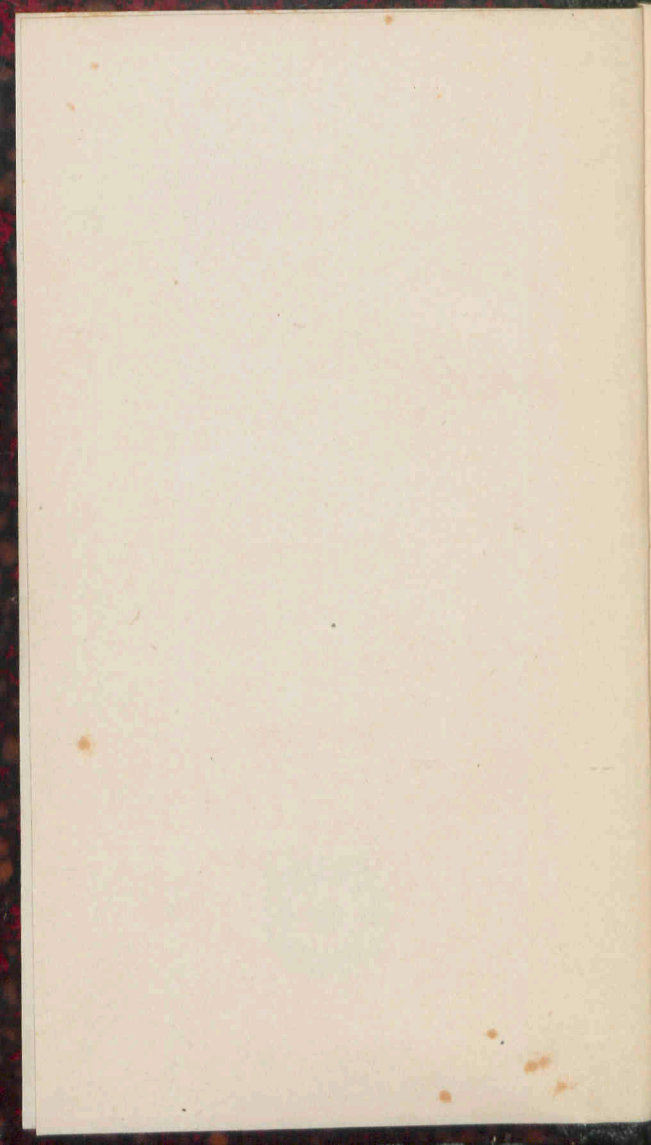
Det Kgl. Bibliotek



130024715931







Femti Aar i Pressens Tjeneste.

Af

Kapitain Claudius Madsen,
i 40 Aar Udgiver af „Middelfart Avis“.

Særtryk af „Middelfart Avis“.

Sælges i veldædig Tienest.

1897.

Claudius Wadens Bogtrykkeri (og Stereotypi) i Middelfart.



1782

Forord.

Da det lille forsøg paa at give et Omrids af min Virksomhed i Pressens Tjeneste i de sidste 50 Aar havde været aftrykt i „Middelfart Avis“ paa Bladets 40de Aarsdag (20de November 1897), fik jeg fra mangfoldige Sider Vidnesbyrd om, at de vare blevne læste med megen Interesse.

Alf denne Aarsag udsender jeg nu et lille Oplag, som fra Adresskontoret sælges i veldædigt Oiemed (til fordel for Middelfart Vaabenbrødreafdelings Sygekasse for Hustruer).

Middelfart, den 23de November 1897.

Forfatteren.

Vertrag

Wir der Herr Graf von ...
...
...
...
...
...
...
...
...
...
...

...
...
...
...
...
...
...
...
...
...

...
...
...

...

Lidt om „Middelfart Avis“.

1857 — 20de November — 1897.

Fredag 20de Novbr. 1857 udgik det første Nr. af „Mdf. Av.“, og endstjøndt jeg haaber endnu længe at være knyttet til den saa danne disse 40 Aar dog et Afsnit, ved hvilket jeg tør tro adskillige ærede Læsere ville tilgive, at jeg i korte Omrids fortæller lidt om Bladets Ungdom.

Da i 1856 den Tanke modnedes hos mig at oprette et Bogtrykkeri i Middelfart og derfra udgive en Avis, henvendte jeg mig til en Hr. Berg, som boede i Kjøbenhavn; et Par Aar forud havde han faaet Privilegium til et Bogtrykkeri her i Byen og i nogle Maaneder havde han udgivet en „Middelfart Avis“. Han mente at kunne sælge Privilegiet til hvem

vilde, men da hans Vilkaar forekom mig ret meningsløse, søgte jeg selv Privilegium og fik det i Juni Maaned 1857. Paa den Aarstid, i de seireste Sommermaaneder, kunde det i de Tider ikke nytte at begynde et nyt Blad, og da hertil kom, at mine Formuesforhold vare lig 0, maatte jeg først søge Laan før jeg kunde tænke paa at fremme mit forehavende. Et Par gode Venner i Kjøbenhavn hjalp mig med Laan af 3—400 Rd. kontant, medens Typer og en ny Haandpresse bleve mig overdragne paa „Kridt“, dog mod at et Par andre gode Venner gif i Borgen for mig.

I Juli og August s. A. søgte jeg en Bolig med Plads til Bogtrykkeri og Aviskontor; men det kneb svært med at finde en saadan. Datidens Huseiere vare slet ikke begejstrede for at faa en saadan Virksomhed i deres Eiendom, det tidligere Bogtrykkeri havde heller ikke efterladt sig det bedste Minde. En af dem, som meldte sig, var forlængst afdøde Sadelmager Kaaber, som boede paa Allgade og som havde et Baghus, hvor han havde Værksted, og

som, efter hans Mening, kunde blive Bogtrykkeri. Dette Baghus var imidlertid ikke blot meget brøstfældigt, men det var en eneste stor Rotterede. Fra Slagtermester Heimann Cohns Slagteri paa den ene Side og afdøde Kjøbmand Millian Meyers Palhus paa den anden var Raabers Hus et hyggeligt Indvandringssted for de mange Rotter, som dels fik Næring fra Slagteriet og dels fra store Oplag af gamle Bøn, som Kjøbmand Meyer handlede med. Det eneste Sted, jeg havde Raad til at leie mig ind, var det gamle Hus paa Hjørnet af Knorregade og Kongebroveien (som nu meget istandsat eies af Avlsbruger Bertel Larsen). Da Bogtrykkeriet var samlet sammen, kunde jeg tænke paa at begynde, og den 20de November 1857 udgik det første Nr. i den form, som blev i 1897.

Det var efter megen Møje lykkedes mig at samle 40 Holdere (omtrent Halvdelen i Byen og Halvdelen i Omegnen); uagtet Holdernes Tal steg med Aar 1858, saa var det dog ret trostesløse Udsigter, hvor-

med jeg vedblev min Gjerning, og det var ikke noget ringe Arbeide: at samle Indholdet, sætte og trykke Avisen ved Hjælp af en Typograf, som ovenikjøbet var en gammel og affældig Mand. Hen i Sommeren 1858 bleve Udsigterne lidt lysere; jeg kunde dog ikke blive i det gamle Hus i Knorregade. Jeg søgte og fandt en Bolig i den saakaldte „Kompagnigaard“ (tidligere Avlsbruger Junges store Avlsgaard), over hvis Jorder Nygade var fort. Her var der paa Gadens vestlige Side bygget et nyt, lavt Hus, og i dette leiede jeg af afd. Tomtermester N. Jørgensen og Kæmner Edsberg den sydlige Halvdel. Bogtrykkeriet blev oppe under Taget, Kontor og Bolig nedenunder. Det var meget indstrænket, men det gik dog i nogle Aar, fremdeles ved slidfuldt Arbeide. Da jeg den 2den December 1863 blev indkaldt til Krigstjeneste, havde jeg ikke ret Meget at tabe. Det trosteligste for mig var, at jeg et Aarstid forud havde klaret en god Del af min Gjæld, saa at mine Kreditorer heller Intet vilde tabe, og

dette var i mine Øine det Bedste derved. I de første to Maaneder under Krigstjenesten, kunde jeg dog (om end med adskillig Møie) klare endel af Bogføringen, og det vil sagtens forekomme Mange som et Eventyr, at jeg endnu i Skandserne ved Midsunde havde hos mig det lille Apparat af Bøger: de laa blandt min Smule Linned i den Kuffert, som enhver Officer havde Plads til paa den saakaldte Bagagekærre; naturligvis var der saa færre Skjorter og Strømper i Kufferten; men jeg var jo ikke uvant med Noisomhed. Efter Tilbagetoget til Dybbøl maatte jeg dog ophøre med alt Samkvem med mit Hjem, men det kan jeg vidne med Taknemlighed, at under Krigen ogedes min Vennekreds herhjemme. Nvisen vedblev under Ledelse af den trofaste og ihærdige, nu afdøde forstelærer B. Joh. Jensen.

Da Fjenden truede med at bombardere Byen, maatte Hustru og Børn med mange Andre søge ud i Omegnen. Boligen i Nygade blev indtaget af feltpolitiet, men Bogtrykkeriet blev paa Løstet, og herfra

udgif Avisen ret regelmæssigt fire Gange ugenlig; naturligvis var der Vansteligheder at overvinde. Man ventede, som sagt, Bombardement, og for dette Tilfælde havde man i Haven ved Bogtrykkeriet, nær Muren, gravet et stort Hul til deri at nedlægge Typer, Presse og det Hele! Heldigvis blev den Taabelighed dog undgaaet. Da jeg efter Krigens Slutning og et Par Maaneders Garnisonstjeneste i Kjøbenhavn igjen blev hjemforlovet sent i Efteraaret 1864, maatte der tages fat med fornyede Kræfter. Bogtrykkeriet blev udvidet og jeg blev sat istand til at leie hele Huset (forud havde jeg kun havt Halvdelen). Det følgende Aar fik jeg ved Laan indkjøbt en Hurtigpresse (fra „Danevirke“ i Haderslev), og samtidig blev et Brændestur i Sidehuset indrettet til Maskinrum. Men her kom der ny Kamp med Røtter — det gik saa vidt, at de af og til aad farvevalserne i Maskinen! Imidlertid tiltog Holdernes Tal: „Middelfart Avis“ var paa den Tid naaet op til at trykkes i omtr. 300 Exemplarer, og dermed be-

gyndte Arbeidet at kunne bære sig, men heller ikke mere, thi Sygdom og Død hjemfogte Huset: min Hustru og et Par Børn kaldtes bort. Jeg maatte være baade fader og Moder for de tilbageværende Børn. Imidlertid hjalp Krigen 1866 (baade den blodige mellem Østerrige og Preussen og den ublodige herhjemme om Grundloven), saaledes at Læernes Tal yderligere ogedes, saa at jeg i Efteraaret 1867 kunde stifte ny Laan og kjøbe afd. Sadelmagermester Kaabers Enkes Hus og Kjøbmand Meyers Pakhus paa Algade; den 8de April 1868 begyndte Nedrivningen af de to gamle Huse, og ved Oktober flyttedag s. A. kunde hele forretningen flytte ind i sit nuværende store Lokale, der er opført af de dygtige Haandværkere: Arkitekt, Murermester Chr. Michelsen, Tomrermester N. Jørgensen og Snekermester Christian Holdt, som nu Alle ere døde. Fra 1870 kunde „Middelfart Avis“ udgaa hver Dag, og under den fransk-tyske Krig steg Holdernes Tal til omtr. 500. Fra 1872—80 blev der

600, 1881—90 950 og 1891—94 blev der 1,000, og herved holdt Tallet sig et Par Aar indtil det nu er naaet at blive lige ved 1,100. Naar man nu regner, at hver Avis læses af en halv Snes Menneſter, ſaa tør Tallet af Læſere ſættes til omtr. 10,000! Den ſtadige og jævne Fremgang i Holdernes Tal har for mig været et godt Varsel. Avisen er flere Gange bleven udvidet, ſiden 1ſte Oktober 1890 udgaaer den i ſin nuværende Stikkelse (engang imellem endda to Gange daglig) fra 1892 kom der Falsmaskine og fra 1893 trykkes Avisen ved Hjælp af Motor.

Førſt og fremmeſt maa jeg idag takke Alle, ſom igjennem de mange Aar have biſtaaet mig; deres Tal er for ſtort til at jeg her kan nævne dem enkeltviſ, men jeg ſender dem Alle min hjerteligſte Tak. Bid de fremdeles, ſom hidtil, ville modtage „Middelfart Avis“ med Velvillie og Overbærenhed; jeg ſkal ſaa viſt ikke ſtaane hverken mig ſelv eller de Udgifter, ſom det gjælder om at afholde, naar Talen er om at ſprede Oplyſning, ſaa vidt muligt

om Alt, hvad der foregaaer i Verden. Avisen kan naturligvis ikke bringe „et godt Raad for hver Dag“, som nogle Blade skilte med, men det er Pressens Pligt at fremdrage Alt, hvad der kan være til Nytte for Agerdyrkere, Industri-drivende, Haandværkere, Fiskere osv. osv. for Fisterne har „Middelfart Avis“ særlig stræbt at være oplysende, og jeg har derfor herfra og mange andre Egne af Landet modtaget Vidnesbyrd, for hvilke jeg er meget taknemmelig. Jeg takker Alle, som hidtil have fulgt „Middelfart Avis“, og jeg beder fremtidige Venner om den samme Velvillie og Overbærenhed, som jeg har mødt hos hidtidige Venner.

Flere af Vennerne fra den første, vanskelige Tid ere jo nu døde, men jeg mindes dem alle med Taknemmelighed; blandt dem kan nævnes: Lærer S. H. Clausen i Odense, Sognefoged Ole Andersen, Dbmd., i Kauslunde, Amtsraadsmedlem, Gaardeier Mads Andersen, Dbmd., „Asperup Hedegaard“, Pastor M. Melbye i Asperup, Konsul F.

Snedorf-Christensen i Minnesota, Damastvæver Lars Clausen, Emteljær, Distriktslæge Blicher, R. af Db., Justitsraad, Toldforvalter Chr. Groofs, R. af Db., Provst H. Jøns, R. af Db., praktiserende Læge Schou, Middelfart, o. m. fl. De tre Sidstnævnte vare mine ivrige politiske Modstandere, især bleve de det under Grundlovskampen i 1866, hvor jeg selvfølgelig stod paa Grundloven af 5te Juni 1849; men det skal jeg sige om disse Modstandere: de lignede ikke dem, der ere spirede frem i de senere Aar! Justitsraad Groofs, der døde i 1878, var en af de mest ret- og billigtænkende Mænd, jeg har kjendt; han var en dygtig Jurist, men han var ikke hverken brutal, spidsfindig eller haarklovende, han var en Mennesteven, ædel og hoisindet i al sin Færd, og der var paa hans og Borgmester, Justitsraad Arnesens Tid en Embedsstand her i Byen, som Alle saa' op til. Endstjøndt han, som sagt, var min politiske Modstander, saa har jeg dog kun al Aarsag til at takke ham i hans Grav, ligesom

jeg takker de øvrige foran nævnte afdøde
Hædersmænd.

Med det Omfang Nvisen har faaet, kræves
nu en halv Snes Menneskers fulde Ar-
bejde. Det er ikke, som da den begyndte,
det var i alle Henseende i det Smaa: én
Mand til Hjælp, det var det Hele; paa
den lille Haandpresse, der endnu findes i
Bogtrykkeriet, maatte min Hustru og jeg
det første Aarstid trykke Oplaget, det var
jo ikke stort, men Arbeidet var dog ikke
fri for at være strengt, det skete imidlertid
dengang som den Dag idag: med usvækket
Lyst og altid med Haab om bedre Tider.

Blandt dem, som nu i en lang Række af Aar have været i umiddelbar Virksomhed ved „Middelfart Avis“, tillader jeg mig her først at nævne Hr. S. Enevold Johansen, som i over 31 Aar har været min trofaste Medhjælper. Hr. Johansen arbejder endnu stot paa sin Plads, og jeg trøster mig til, at det er vort gjenfaldige Ønske at blive sammen endnu i mange Aar. Hr. Johansen er Sønderjyde, født i Haderslev den 27de februar 1846, men da hans Forældre og han selv hørte til dem, som efter 64 ikke vilde finde sig i Tyssernes Aag, saa udvandrede de til Moderlandet, Forældrene bosatte sig i Kolding og Sønnen, som havde lært Typografien i „Danevirke“s Bogtrykkeri i Haderslev, tiltraadte i sit 21de Aar (den 8de Marts 1866) en Plads i Middelfart Bogtrykkeri, hvor han siden da har virket som trofast og flittig Medhjælper. Lige fra

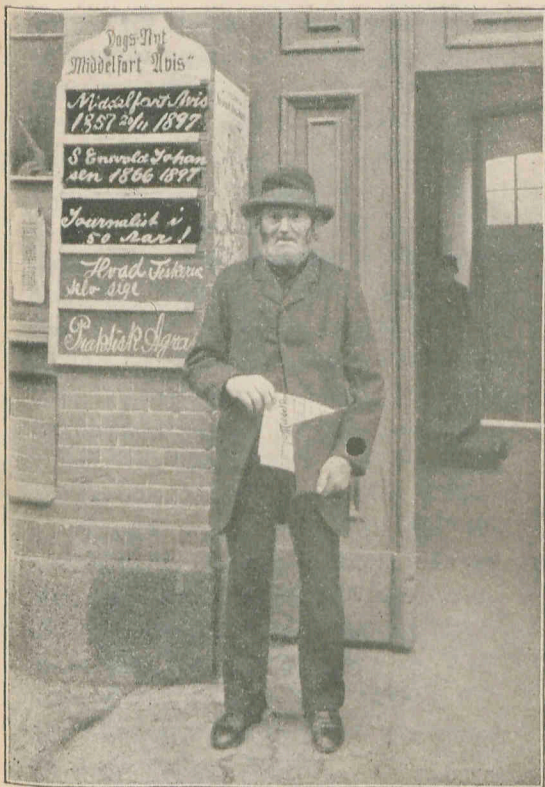


S. Enevold Johansen.

THE UNIVERSITY OF CHICAGO
LIBRARY

de første Aar af hans Ophold her har han taget Del i det offentlige Liv, dog udelukkende i den sonderjyiske Sag. Han hjalp i sin Tid mange Flygtninge tilrette, naar de toge Ophold her, og han var Sjælen blandt Lederne i det da stiftede „Sonderjyisk Samsfund“, som tonede rént Flag og derfor ikke var velsét af de „Blakkede“. Den Sag slipper han ikke, thi det er efter hans Plan, at den senere stiftede „Sonderjyisk forening for Middelfart og Omegn“ virker endnu den Dag idag. Desuden har han, saa ofte Udg. har været fraværende, ledet Redaktionen af „Middelfart Avis“. Flid og ihærdigt Arbeide har altid været hans saavel som hans Hustrues og Børns Opgave, thi medens han passer sin Gjerning i Bogtrykkeriet og er dets første Mand, saa er hans Hustru Bedsteborgerinde i Hjemmet, hvor hun har Overstyret af deres nu henvend 30-aarige Forretning (Balanteri- og Legetoishandel). Hvem mindes ikke, hvorledes denne Forretning begyndte ganske i det Smaa, hvorledes der gjennem Avisen

kaldtes paa de Smaa, naar det hed: „Et hvert Barn bliver glad ved et Stykke Legetoi fra S. Enevold Johansen“! Fliden i Bogtrykkeriet og fliden i Hjemmet fulgtes godt ad. Hr. Johansen har i de mange Aar vist sig som en trofast Arbeidets Mand, og det er derfor naturligt at min familie og jeg idag yde ham vor hjerteligste Tak for Alt, hvad han har været for os, og at vi ønske, at Samlivet maa vedvare endnu i mange Aar. Fagets Dyrkere (ogsaa i andre Byer) ville vide, at de i ham have en god og brav Kollega, der har vist, at han har baade Villie og Evne til at støtte den fællessag, som forener dem. Der er i den Henseende mange flere end Udg. af „Middelfart Avis“, der have Aarsag til at takke ham og ønske ham og hans familie Held og Lykke i Fremtiden!



Georg Bonnemann.

George Thompson

Af andre Medhjælpere, som for Tiden arbeide ved Avisen, maa jeg efter Tallet af Aar her nævne: 2) Sonnen Jens Aage Lichtenberg Madsen, som fra sit 10de Aar har været med: først til at falske Aviser, derefter som Typograf og Stereotypør (ialt i omtr. 10 Aar; 3) Typograf og Reporter C. Bertelsen Sorensen (i 7 Aar); 4) Typograf Chr. Nielsen (i 3 Aar) og 5) Typograf Axel Jensen (i 2 Aar). Som Lærlinge arbeide: 6) Bruno Kreuzer (i omtr. 3 Aar), 7) Volontør Laurids Lauesen (i omtr. 1 Aar) og 8) Marius Jørgensen, som nylig er traadt ind paa „Kunsten“s Bane. Paa Kontoret virke 9) frøken Bodil Nielsen som Bogholderisse (i omtr. 2 Aar) og 10) stud. mag. Alfred Larsen som Redaktionssekretær (i omtr. 1 Aar). Endnu maa jeg nævne „Middelfart Avis“s gamle Avisbud: Handstemagermester Georg Bonnemann, som, trods sine 82 Aar, i den sidste halve Snes Aar hver Dag sammen med sin Datter og et Par Børnebørn, har staaet for Ombæringen i Byen. (Bonnemanns Billede findes foran, Side 21).

Til mine Trofaste tør jeg ogsaa henregne min Nabo Rebslugermester Simonsen og Familie. Enhver vil give mig Ret i, at det er en rar Ting at have gode Naboer; det har jeg havt i ham, Hustru og Børn, af hvilke nu tre: Slagtermester, Byrådsmedlem P. C. Simonsen, Smedemester H. Simonsen og Slagtermester Alfred Simonsen ere bosatte i Middelfart; den ældste af Sønnen, Journalist Carl Simonsen („Simon Hamber“) har som Dreng og Vogen, medens han var hjemme, været mig venligt hengiven. Jeg beder mine Nabofolk være glade ved den Overraskelse, jeg vistnok foraarsager dem ved her idag med Tak for godt Naboskab i snart 30 Aar at give et lille Billede af ham og hans Hustru med enkelte af deres mange Børn og Børnebørn. Det står i en god Mening, som Alt hvad der sættes i Avisen står i god Hensigt — det skjønnes ikke ligegodt af Alle —, men der findes jo altid Nogle, som ere tungnemme!

